

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

AZ „EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR” ÉS A „SÁROSMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET” KÖZLÖNYE.

Szerkesztői iroda:
Megyeház.
Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.
Kiadóhivatal:
Az EPERJESI NÉPBANK helyiségeiben, főutca 2-ik sz. a.

Megjelen: minden vasárnap.

Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:

Egy évre . . . . . 5 frt — kr.
Félévre . . . . . 2 „ 50 „
Negyedévre . . . . . 1 „ 25 „

Hirdetési díj:

háromhasabes petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

Bélyegdij: minden hirdetésért külön 30 krajczár

Nyilttér minden sor 10 kr.

Az új főispán.

A törvényhatóságok reformjáról szóló új törvényjavaslat nem is annyira közigazgatási, mint hatalmi kérdés.

Közigazgatási reformról szó sincs benne; megbenjíti, sőt megöli a megyéknek még eddig megmaradt s amúgy is csak vegetáló autonómikus életét, de nem tesz azok helyébe egy új rendszeres, organikus közigazgatási szervezetet, hanem e helyett felosztja az országot 87 főispán között s oly hatalmat ad kezükbe, minőt eddig közjogunk nem ismert s minővel csak a kir. biztosok rendelkeztek és rendelkeznek.

A főispán a megyékkel szemben ezentúl független autokrata, ki csak a miniszternek számol, csak neki engedelmeskedik; ki a törvényhatóságokkal szemben minden felelőség nélkül jár el, bocsát ki „veszély esetén” rendeleteket, mellőzhet törvényhatósági határozatokat, nevez ki és függeszt fel tisztviselőket. Minden állami és megyei tisztviselő, tehát a bíró, az állami tanító, az adóhivatalnok, a vasuti hivatalnok, a jóságigazgató, a csendőr, a kataszter stb. ránt jelentést tesz a miniszteriumnak, tőlük jelentéseket követelhet, sőt előléptetésükre nézve is informál.

Egy személyben főrendőr, főbíró, főválasztó. Egy kis király, kinek nagyobb pouvoirja lesz, mint nemely miniszternek, mert míg a törvényszéki irnokot, a járásbírói segédhivatalnokot, az adótitstet, a vám-és sőtisztstb. Budapestrola miniszter nevezi ki: — a törvényhatóságokban a főispán az úr, ő nevezi ki: a főorvost, a rendőrkapitányt, a számvéveket, levéltárnokokat, könyvvizeteket, arvaszéki nyilvántartókat, járási orvosokat, állatorvosokat, irnokokat, gyakornokokat s az összes segéd-és kezelőszemélyzetet élethossziglan. Csak az alispán, a jegyzői kar, az árvaszék és megyei pénztár tagjai, a tisztí ügyész, a szolgabírák és segédszolgabírák fognak még hat évre választatni — persze azokból, kiket a főispán jelöl.

Egy szilárd akaratú, erélyes főispán kis újjá körül csavarhatja az egész „tiszteltre méltó megyei közönséget.” Oly hatalom adatik kezébe, hogy minden körülmény között képes leendő akaratát érvényesíteni.

Annál is inkább, mert ott van háta mögött

a belügyminiszter, ki tettei felett itél s természetesen, hogy ama szoros függésnél fogva, melyben jövöre — már nem mint méltóság, hanem mint valóságos hivatalnok — a kabinettel fog állani, nem így képzelhető, hogy hatáskörében nem járna el a belügyminiszter előleges információja alapján s tiz eset közül kilencz eset lesz az olyan, mely esirájában induktíve egyenesen a belügyminiszteriumba vezethető vissza, s így nagyon természetes, hogy tettének szaukeziója a miniszterium részéről csak kivételesen fog elmaradni — ha t. i. bakot ló.

A célt különben maga a belügyminiszter sem tagadja, a javaslat indokolásában egyenesen kimondja, miszerint a kormányzás súlyos felelőségének érzete és tudata szükségessé teszi, hogy a főispánok, mint a végrehajto hatalom képviselői és a felelős kormányának a törvényhatóságokban egyetlen bizalmi férfiak oly hatáskörrel ruháztassanak fel, mely képessé tegye őket nemcsak a törvényhatóság, hanem az összes állami közigazgatás olyannyira szükséges „szigorú és pontos ellenőrzésére” és arra, hogy a „felmerülő bajok” orvoslása iránt, azoknak „elhatalmasodása” előtt saját hatáskörükben intézkedhessenek.

E végből adja meg a törvényjavaslat a főispánnak ama jogot, hogy a törvényhatósági adminisztrációra ne csak felügyeljen és azt ellenőrizze, hanem, hogy „a felmerülő szükséghez képest” közvetlenül rendeleti úton is intézkedhessenek. E végből hatalmazza fel a javaslat a főispánt, hogy a törvényhatóság területén működő összes állami hivatalnokok hivatalos eljárását is, ellenőrzési és felügyeleti körébe vonhassa s így mind a felől, a mi az állami és törvényhatósági közigazgatás keretében történik, közvetlenül tájékozódást szerezhesse: s felvilágosítást nyújthasson megbízójának — a miniszternek. E végből adja meg ama jogot, hogy a főispán — „ha szükségét látja” — felülvizsgálat végett bármely közigazgatási határozat felterjesztését is elrendelheti s erről az illető miniszternek jelentést tesz s ily határozat csakis miniszteri jóváhagyás után hajtható végre.

Nagy a hatalom, mely egy embernek kezébe adatik. Tény az, hogy politikai szempontból, kitűnő főispánok mellett, a miniszter minden pereczben kezében tartja az országot s ez a magyar államnevezme szempontjából — különösen a nemze-

tiségi agitációk által felzavart vidékeken — üdvös hatalom is lehet, de hogy adminisztratív szempontból nem közigazgatási reform, s hogy egyenesen megöli a municipális önkormányzatnak — s hogy nem elégíti ki sem a municipálistikát, sem a centralistákat — az is tény.

Eperjes a haladás terén.

Igen kellemes tisztet teljesítünk, a midőn ma oly ezébből ragadjuk meg a tollat, hogy Eperjes sz. kir. város képviselőtestületének f. hó 24-én megtartott emlékezetes és momentumos közgyűléséről tegyünk jelentést.

Nem-hiába való volt tehát az a valóban elismerésre méltó fáradozás és munka, melyet a vízvezeték és villamos utca-világítás ügyében néhány buzgó férfiú: Bielek László, Kyss Géza, Bretz Sándor és Krajzell Aladár egy éven át lankadatlanul, a nehézségektől vissza nem riadva és a sikerben bízva, teljesített.

A szóban levő közgyűlésnek, miként ezt már a mult számban jelezttük volt, egyedüli tárgyát — a vízvezeték és villamos utca-világítás együttes létesítése s illetőleg az e ezébből szükséges 160.000 ftnyi kölcsönművelet képezte.

Ha nem tudta volna is valaki azt, hogy egy nagy horderejű tárgy forog szőnyegen, meggyőződhetett volna erről, már azon képből is, melyet az említett napon a városház előtti tér, a városház pítvara, és különösen tanásterme nyújtott.

A városi képviselő tagjai csoportokat képezve vitatták az ügyet pro és contra s a tanásterem már jóval d. u. 4 óra előtt zsufolásig megtelt. Az érdeklődés valóban rendkívüli nagy volt. Eljöttek nemcsak a képviselők, de ott voltak mindazon férfiak, kik városunk intelligenciájának színét-javát képezik, bebizonyítva ezáltal másrészt azt is, hogy a közügyek iránti érzék még sem lankadt el annyira, mint a hogy ezt az autonomia elleni hi-resztelni szeretik és újból tanuljelt szolgáltatva annak, hogy a mi intelligenciánk az autonómikus lényeg és forma iránt még most is tud lelkesülni ott, a hol ez jelentékenyebb kérdésekkel szemben meghamisítatlanul nyilvánul.

* * *

TÁRCZA.

A férfiakról.

(Víz esevegés, de csak hölgyfűlekek száma.)

Mintán a megjegyzéssel teljesen kizártuk egy negyedórára a „teremtés urait” társaságunkból, s teljesen „entre nous” vagyunk, kezdjünk bele a legfesztelebb eszevegésbe.

Nincs annál természetesebb dolog, mint az, hogy ha férfiakról beszélünk, nem fogjuk őket agyba-főbe dicsérni; minthogy ők sem zengedeznek lelkesítő dicsőimuszokat rólunk, ha egymás között vannak, az szent; mert sok, igen sok férfi rosszabb mint egy pletyka vénasszony; higyjék el hölgyeim!

Persze, van kivétel, de hát nem valami nagyon sok, de az legnagyobb vigasztalásunkra szolgálhat és legfényesebb elégtételt ad, mikor látjuk, hogy rendesen a családapák vagy férfiak a mi igazi tisztelőink; a „lármázók csoport”-ját meg csupa agglegények és agglegényjelöltek teszik ki, a kiknek nem lévén alkalmuk bennünket igazán megismerni, joguk sincs elégedetlenkedni velünk.

Igaz, hogy a német közmondás valami furcsaságot mond az öndicséretéről; de hát miért ne dicsérnők magunkat, ha más ugy sem dicsér?

Mert másban nincs méltányosság, hát mi bennünk se legyen? Jó is volna.

Különböben már Krisztus Urunk is megmondta: „Adjátok meg mindenkinek a magáét,” és mi e szent elvből kiindulva, megadjuk magunknak azt, a mi dukál; az elismerést!

Aztán meg ez nem csak olyan légből kapott állítás, hanem be is tudom bizonyítani, ha tetszik.

Figyeljék csak meg, hölgyeim, azokat a férfiakat, kik e tekintetben a legnagyobb szájhóssok.

Nem találják-e, hogy leginkább ezekből lesznek a papushóssok? Csodálatos, de ugy van. A ki a legtöbb kifogást tudja tenni ellenünk, az a leggyengébb velünk szemben, s a ki a legvilágosabban akar látni, annak köti be Amor legvastagabban a szemét. Mi persze kárörvendve mosolygunk magunkba, mikor látjuk, hogy egy-egy férfi házassodni akarva, rettenetesen válogat. Senki se elég tökéletes, méltó neki arra, hogy annak a nagy boldogságnak osztályrésze legyen, hogy az ő kegyes oldalánál küzdhessen az élet viszontagságaival és változatos bajával, örömeivel; míg végre szőrnű megfontoló válogatás után oda lyukad ki, hogy a legkevésbé tökéletes választotta közülünk, a kinek aztán rendesen van arra elég esze, hogy ő beszéljen fenn, s elhallgattassa az egykori hetykékedő höst.

Uram fia! ezekből a „helyre-legények”-ből milyen alamuszi férfiak válnak! Gyönyörűség rájuk nézni!

Aztán még az a legérdekesebb, hogy szegény feje még panaszkodni sem mer, sőt ellenkezőleg: hangosan dicsérszik szerencsés választásával, nehogy a világ megtudja a valót és mosolyogjon csalódásán; a mi egy önértetes férfi keblet rettenetesen sért.

Ó! mert az az „erősebb” nem szőrnű érzékeny némely dologban! Igen! Mert minden gondolatunknak, vágyainknak, ábrándjainknak, terveinknek és tetteiknek csak egy indító oka, mozgató rugója és alapérmé van: a hiúság!

Ezt a hiúságot aztán ők, persze csupa hiúságból, elkeresztelik holmi nagy hangzású, tetszetős nevekkel: pl. ambíció, önértet, nemes büszkeség, férfi méltóság, nagyra törekvés, tudvány, stb. stb., ahogy épen a körülmények magukkal hozzák. Mert a francziák zseniális ironója, Georges Sand, nem hiába sóhajt fel egyik világhírű munkájában elkeseredetten: „Ó! férfi, hiúság a te neved!”

De ugy is van! Látom a sok rózsás ajak igenlő mosolyából, a helyeslő fejbólintásból, hogy: „igaza van!”

Számos trappás példát lehetne felhozni a férfi-hiúságról, de hát bele sem kapok, mert azt sem tudnám, melyiket válasszam ki a sok közül? Az életben lépten-nyomon találunk egy ilyen példát, s már annyira megszokott, közönséges dolog ez előttünk, hogy meg csak mosolygunk sem tudunk már rajta, hanem észre sem veszünk.

Kinek is jutna eszébe csudálkozni azon, ha X. Y. ur hűtelen lesz kedveséhez csak azért, mert az esetleg szerény, igénytelen és szolid, mely tulajdonok persze szőrnű unalmasak, miután nem keltenek feltűnést; míg ellenben boldog, ha valamely hírhedt szépségű vagy kacérságu asszony rábja lehet, ki talán kalandjaival vagy ügyes hódításával tud reklámot csinálni magának s megmérhetlen boldogságnak tünteti fel az utolérhető kegyet, ha valakit vonalmával kitüntet.

Vagy nem mindennapi eset-e az, hogy közülünk valamelyik, a ki véletlenül se szép, se a szellem, kellem és jellem szent-háromságát nem egyesíti magában, mégis mindenkit meghódít. (már tudniillik az „erős” nemből) a kit akar? Bizony! És ezt a művészetet aztán ugy magyarázzák, hogy: „tud a férfiakat bánni!”

„Ugyan hogyan bánnak velük, hogy valamennyi meghódol?” kérdeztem a mult nyáron egy igen esunya, de kedves kis alföldi leányt, ki mindég féltucezat számra számlálgathatta imádót.

„Hogy mit csinálók velük?” kérdezte esintalan nevetéssel. „Ó, az igen könnyű! Tudja, a férfiaknak a hízlegés a leggyengébb oldaluk. Olyan borzasztó hiuk, hogy azt ki sem lehet mondani. Ha az ember kedvez nekik, kitünteti őket, sőt ugy tesz, mintha a kedvükért másokat mellőzne; ha elismeréssel szól az ember minden kiváló és nem kiváló tulajdonságokról; ha teszszük magun-

Kevés vártatva a polgármester elfoglalta az elnöki széket s ünnepélyes esend váltotta fel az előbbi zajt, a mikor ő szólni kezdett, hogy a tanácskozást megnyissa.

A kérdés, a mely ma szőnyegen forog, így kezdé szőly beszédét, oly nagy fontossággal bír, hogy csakugyan megérdemli, miszerint külön e czélebből összehitt közgyűlésnek egyedüli tárgyát képezze. Szóly nézete szerint ezen kérdés kedvező megoldásától függ a város felvirágzása, kétségtelen az, hogy a tervbe vett kombinált vállalatból nem esékély teher fog hármolni a városra, de közegészségügyi, köztisztasági s egyéb szempontokból ezen faktorról le kell számolni előbb vagy utóbb.

A város közönsége egy-két évvel ezelőtt késznek nyilatkozott, még nagyobb költségek árán, mint a milyenekkel most állunk szemben, katonai laktanyákat felépíteni, csak hogy a város jövője biztosítottassék, akkor nem idegenkedett a teendő áldozatoktól. Most a laktanyacépítés terhét a megye vállalta magára, az e tekintetbeni gondoktól és költségektől mi szabadulunk, illő és méltányos, de szükség is az, hogy mi a magunk részéről a vízvezeték és a mostaninál megfelelőbb utczavilágítást létesítsünk, annál is inkább, mert csakugyan mindkettő régen érzett közszükség.

Midőn tehát oly nagy fontosságu tárgyról van szó, felhívja a képviselő-testület tagjait, hogy félre téve minden elfoglaltságot, a város érdekeit tartva szem előtt, nyilvánítsák nézeteiket a szőnyegen forgó tárgyra nézve.

A polgármester eme szavai közhelyesséssel fogadtattak.

Ezzel a polgármester a közgyűlést megnyitottanak nyilvánította.

Az ügy technikus oldalát feltüntető albizottsági emlékirat egy-egy példány minden egyes képviselőnek kiosztva lévén, a bizottsági tagok kijelentették, hogy annak felolvasása felesleges.

Feszty Lajos képviselő mindekelőtt mégis a technikai oldalt kívánta vitatni, megjegyezvén, hogy az emlékirat inkább történeti részét képezi az ügynek és mindekelőtt ez iránt kívánt felvilágosítást, hogy vajjon elegendő lesz-e az a víz, a mit a kavicsrétegek adni fognak.

Kyss Géza előadó erre megjegyzi, hogy teljesen igaz, miszerint az emlékirat a történeti részt is magában foglalja, de magában foglalja éppen a tervezés fejleményét és éppen azon fazisok és tényezők alakulásának a történetét, melyek a bemutatott eredményre befolyással voltak és azt létrehozták. Lényegileg feltüntetni az a megállapított tervekét is, s csak azon adatokat mellőzi, melyek a laikusra nézve különben is kevés értékkel bírnak; különben pedig indítványozza az előadó, hogy a választmánynak operatuma és indítványa olvastassék fel mindenek előtt, minthogy ez az emlékiratot kiegészíti; ha vannak észrevételek, ezek azután tárgyalassanak, a mikor is előadó szívesen megadandja mindenre nézve a kívánt felvilágosításokat.

Ezen indítvány elfogadtatván, előadó közfegyelem között felolvasta a választmánynak — a pénzügyi oldalt részletesen feltüntető s általunk közlendő — kimerítő előterjesztését és határozati javaslatát. A jelentés felolvasását többszörös helyeslés és viharos éljenzés követte.

kat, mintha bennük valami eszményi nagyságot fedeztünk volna fel és az iránt előszeretettel viselkedünk; egy szóval: ha egy kis finom raffineriával kaczerkodik velük: akkor a férfi népség rögtön matt, mert a hiúsága találva van! Tudja, egy férfinak soha sem a szívéhez, hanem a hiúságához kell közel férközni és meg van nyerve a játszma."

Hamiskán nevetett a szemem közé: "Mit gondol, nem igazolja az én teóriámat a gyakorlat eredménye?! s ezzel kaczerkodik a kasintott szemközt jövő imádójára, ki majd elolvadt az "isteni" pillantás hatása alatt.

És igaz volt a hamisnak, mert akkor is, mikor én ismertem, három szív égett érte a legrajongóbb imádatl, minden csunyasága daczára. Igaz, hogy egy szépség még is volt rajta: élénk, vilogó barna szemei.

De férfiaknak a hiúság még egyike a legmegboesáthatóbb hibáknak; mert ez által, ha túlságba hajtják, nevétségek lehetnek ugyan, de az a jó oldala is megvan a dolognak, hogy sokszor szép nagy dolgoknak a szülő anyja a gyengeség; sőt ez adja kezébe a férfit leginkább a nőnek, a ki aztán rá köt gyengéden egy selyem szálát erre, a férfiakat domináló jó tulajdonságra, s vezeti őket a láthatatlan fonallal, a merre neki tetszik. Ergő: néha az "erősebb hiúsága megalapítja a "gyengébb" boldogságát.

Kérem, a világrt se értsenek félre; nem azt akarom én mondani, hogy mi csak abban leljük boldogságunkat, ha mi dirigálhatunk; mentse isten! hanem kimondhatatlanul jól eső elégtétel az nekünk, ha a "teremtés urai," kik maguknak vindikálják a jogot, hogy fölöttünk uralkodjanak, minden kis szabadságérzetünket elnyomják; ha azok öntudatlanul vagy saját akaratukból behajtják fejüket az édes igába, melyet a puha kezeseké szelidítenek, czukroznak meg: ó! az kimondhatatlan áldozat!

A jelentés felolvasása után Kyss Géza előadó mindekelőtt Feszty képviselőnek emittett kérdésére válaszolt. Számszerű adatokkal kimutatva, hogy a szűrő esővek által szolgáltatandó vízmennyiség elegendő lesz, nemcsak az emlékiratban felvett nap és fejenkénti 100 liternek, hanem a város növekedése esetében fokozódó szükségletnek szolgáltatására. Általában megjegyzi, hogy ezen számítás, a melyet ő előterjesztett, képezi minden vízvezeték tervezésének alapját, melynél tovább menni mindaddig, a míg a mű létesítése tényleg el nem határozatik, nem is szükséges. Ha majd a tényleges kivétel később fogunk állani, nincs kizárva az, sőt helyes is lesz, ha az alap a helyszínén más szaktekintély által is megvizsgáltassék, de egyelőre a választmány nem akarta a vízvezeteki alapot ily nemű költségekkel megterhelni. Különben pedig következő képét nyújtja előadó a víznyerésnek.

A Tereza gát fölötti balpartján 300 méternyi hosszban van egy szűrésre igen alkalmasnak talált és a Tereza medrével közlekedő kavicsréteg, melynek, a tett és előbb specifikált kísérlet szerint, már 100 folyó méternyi hossza a kétszeres szükségletet is képes fedezni. A túlsó part szintén bír szűrőképes kavicsréteggel, bár nem olyan kedvező mennyiségben, minőségben és hosszban, de magában a Tereza medrében szükségképen még kedvezőbbek a viszonyok, mint az előbb említett paron.

A czél az, hogy — miután máshonnan vizet abszolote nem nyerhetünk — a Tereza vize onnan, a hol az még ilyen fertőtztetéseknek kitéve nincsen, mint pl. a mi malomárkunk, a természetes kavicsrétegen átszűrve, ekként zavarosságától megtisztítva szállíttassék a városba. E végből magok a Tereza partjai egyelőre csak néhány folyó méternyi hosszban fognak igénybe vétetni, míg a víznyerő készülék egyelőre tulajdonképen csak a Terezában fog elhelyeztetni.

A mederben ugyanis 100 folyó méternyi hosszban átlukasztott esővek fognak egy kiáradó árokba letétni. Hogy a eső lyukaiba homok stb. be ne hatoljon, a esővek több ezentiméternyi vastagságu durva kavicsréteggel fognak körülvétni, a melyre azután a finomabb kavics töltetik fel. Onnan a víz 250 milliméter belső átmérőjű esőveken keresztül a felső malomnál felállítandó szivattyu alá vezetetik, melynek segélyével a Táborhegyen kiépítendő magas medenczébe nyomatik fel, honnan ismét a természetes nyomás segélyével a városi esőhálózatba jut.

Mindeket medence aránylag kicsi lesz, abban tehát a folyton mozgó víz tespedni nem fog és mint-hogy másképpen a Tereza medrében elhelyezendő víznyerő készülékre minden perczben a folyó élő medréből fog rá folyni a víz, az mindenkör tiszta és rothadási anyagoktól ment fog maradni. E tekintetben tehát aggályokra nincsen ok.

Azon esetre, ha a szűrőesővek feletti kavicsréteg szűrőkéességét elveszítene, a kavics kiváltása a vízmű minden alterálása nélkül akként fog eszközölni, hogy a szükség beállta esetében a lefektetett gyűjtőesővel párhuzamosan egy másik hasonló gyűjtő eső fog fektettni. A régi eső feletti kavicsréteget ekként megújítatik, minek megtörténte után a víznyerő-készülék kettős vonallal rendelkezend.

Ezen felvilágosítás helyesléssel tudomásul vétetett.

Sajátságos, hogy ok a férfiak, a kik túlságosan szeretik a "szép nemet," a kik minden szoknya után futnak, minden nő kegyére vadásznak: azok beszélnek és gondolkoznak legtisztelenebbül a hölgyekről, mely szokásuk közös a legdurvább, legesékélyebb műveltséggel felruházott emberekével. Egy vén roué és egy ember a sörredékből mindig körülbelül egyformán gondolkoznak e tekintetben.

Nem egy férfi ajkáról hallottam nagy megvetőleg és sok kicsinyléssel hangoztatni: "Mit, egy nő? csak egy asszony!" mikor tán valami magasabb képességről beszéltek, mintha a nőket egyenesen az állatok közé akarná sorozni; épen ő futott leg-szenvedélyesebben utánunk, a hol csak lehetett.

Nos! nem nevétségek bennük az elmondások e véglete?! Persze, persze!

Mikor megtörtétnék néha, hogy egy-egy férfi hangot ad talán alapos elégedetlenségének a házassá életre vonatkozólag, (mert hol van az megírva, hogy mindenki szerencsésen választ?! Az ember néha épen abban csalódik, a miben csalhatatlannak hiszi magát!) mondok, ha egyik-másik kifakad ilyenformán: "Bár* meg se házasodtam volna!" "Bolond, a ki megnősül" stb, akkor persze mindjárt talál visszhangot, mert sok férfi van, a ki ilyenforma enuncziációkkal érdekessé szereti tenni magát; és — ó szent Kunigunda! — mit tesznek ok, a harez keverők, ha tette kerül a sor? Alig hogy megözvegyültek, más feleség után néznek és boldogok, ha minél előbb szabadulhatnak a legényéletől. A ki már egyszer házas, vagyis feleséges volt, megnősül az harmadszor, negyedszer, de ötödször is, ha özvegyen marad. Alig várja, hogy újra a rózsalánecok aranyos szemei tekerődzének nyugtalanokó szíve köré s élje azt az édes életet, a hol a "tündéri álom valóság lesz, s a valóság egy esodaszép álom." Alig ismerek özvegy embert, a ki belenyugodott volna a sors mostohaságába,

Ezzel Villeez Kamál képviselő emelt szót, megjegyzi, hogy ő a maga részéről ellenzi az indítvány elfogadását és pedig azon okból, mivel ez által a város ama lakói is meg fognak adózni, kik a esőhálózat és a tervezett világítás körén kívül esvén, nem fogják a vállalat előnyeit élvezhetni.

Plotényi Endre képviselő azon nézetenek ad kifejezést, hogy a költségek nagyobbak lesznek, mint a hogy azok a választmány munkalátában fel vannak tüntetve, mert előreláthatólag kisajátítások is fognak szükségessé válni és állandó gépészre is leend szükség.

Ez utóbbira az választolatott, hogy a mostani vízvezeték üzeme is állandó költségekkel van összekötve.

Dr. Glück Lipót, miután az ellenzék nézeteit hallotta, örömmel konstátálja azt, hogy érdemleges ellenvetések az indítvány ellen nem tétettek. Szóly nem szakértő, tehát nem is tartja feladatának, az ügynek szakszerű diskuszsiójába, becsátkozni, de reá nézve garanciát képez az, hogy az albizottság munkalatait egy olyan férfi vezette, kiben a szakügyek tekintetében nyugodtan meg lehet bízni. O tehát, miután városunk jövője csakugyan a tervbe vett kombinált vállalatól függ, készséggel elfogadja az előterjesztett indítványt.

Végül még Pécly Zsigmond képviselő emelt szót. Igen szépen kifejtvén azt, hogy a városnak csakugyan tennie kell, ha elmaradni nem akar. A szakkérdések vitatása nem tartozhatik a közgyűlés feladatához. Szóly szerint kétségtelen az, hogy itten jelentékeny pénzbeli áldozatrol van szó, de általában nem is szabad ezen ügyet tisztán a financzkérdés szempontjából felfogni. Itt arról van szó, hogy a város lépést tartson más haladó városokkal, ez pedig áldozatok nélkül nem lehetséges, a túlságos skrupulozitást nem tartja helyén valónak, utal azon körülményre, hogy épen ezen skrupulozitás az, mely miatt a város már sok előnytől elesett. Elfogadja tehát az indítványt és ajánlja, hogy az a képviselőtestület részéről is elfogadtassék.

Ezen, közhelyesséssel fogadott beszéd után — kölesön felvételéről lévén szó — következett a név szerinti szavazás, mely azt eredményezte, hogy az indítvány mellett 58-an, ellene pedig csak 7-en szavaztak.

Ezen eredmény lelkes éljenzés között hirdettetett ki és kétségtelen az, hogy ezen határozat olyan nagy horderejű, a melyhez fogható a városi tanásteremben már rég' nem mondatott ki.

Üdvözljük a város közönségét — a haladás terén. Eljen!

A nagy-sárosi műmalom.

"A nagy-sárosi műmalom részvénytársasága" e hó 25-én tartotta meg rendkívüli közgyűlését a városház nagytermében — Matyasovszky Tamás főispán, a társaságnak 6 éve megválasztott új elnökének vezetése mellett. A szokásos elnöki megnyitó beszéd után Haitsch Lajos az igazgatóválasztmány jelentését olvasta fel, melyből a következőket emeljük ki.

Bevezetésében mindekelőtt ama tüzesapásról szól, mely a műmalom f. é. augusztus hó 27-én érte, midőn az porrá égett. Súlyosan nehezedett ezen csapás a társulatra, különösen azáltal, hogy oly időben érte, a midőn a múlt utolsó közgyűlés

mely őt egyedül hagyta ezen a sáros földtekén: kivéve, ha csak nagyon sok apró gyermekkel meg voltak áldva, mely körülmény aztán akadály volt arra nézve, hogy "kedvükre való" feleséget kapjanak.

Tudják-e, hölgyeim, mi volna jó? Ha valamely szuverén hatalom, mely belenyulhatna az ember egyéni szabadságába és azt szabályozhatná vagy korlátozhatná, arra az okos gondolatra jönne, hogy azok a férfiak, a kik már egyszer özvegyen maradtak, ne házasodhassanak másodsor. Minek házasodjanak azok még az agglégények helyett is?!

Ha olyan terhes iga, olyan elviselhetetlen teher az a házasság, hát minek hajtják bele magukat e vértanuságba másodsor is? Nem volt elég a pokolból egyszeri kóstoló is? Többször is beleugranak?!

Lássák hölgyeim, ilyenek a férfiak! Cselekedeteik folytonosan ellentmondanak állításaiknak. Hát határozott jellemre mutat ez?! Hát szép ez tőlük? Ilyen az az: "erős nem"?! Ilyen bizony!

Tele vannak hiúsággal, igaztalansággal! No de miután mi jobbakk vagyunk, mint ok... (Ej! de ne nevétsenek, mintha valami bolondot mondtam volna, mert ez tény.) Tehát: miután jobbakk vagyunk, ennél fogva igazságosabbak is, s készségesen belátjuk, hogy van köztük esőkolni való kivétel is; hanem persze nem nagy számmal.

Hanem azért mindegyikünk a magáét annak tartja. Már t. i. úgy értem azt a "magáét", hogy vagy minden hölgynek titokban, vagy nem titokban van egy eszményképe, a kit fel szokott ruházni minden szokatlanul jó tulajdonságokkal és a kire rá gondol, mikor azt a nótát hallja: "Nincs több olyan legény a kerek világon" stb... Nincs igazam?!

Szinte látom, egy-egy fehér arcz hamvas

által
gyobb
csak
malom
lehető
nagy
mellé
is szá
nyosol
a nagy
krizis,
fáradó
laszki
volt
lebon
gel fo
pedig
sított
által
után a
teséhe
abba
méteri
az új
fel, m
frnyit
sere a
13.158
frt, vá
sekket
fizetés
irányz
a 129,
dezev
igy a
malme
den ké
a társ
is oly
fáradh
László
körül
közöns
B
már be
lelke,
rezve,
akkal,
jó elev
hogy a
porrá
hogy a
azaz 5

N
urnó,
e hó 2
a szép
tisztelő
I
tője és
nak N
helybe
A
irodalm
házi es
igazgat
gozatát

liloma
lesz le
szempí
hamis
a fülbe
P
D
isteni
a himn
maga f
vágya
pedig:
szárnya
N
B
P
hitetlen
ába lük
boldogs
gerén:
latba, l
fiatal p
szerelem
talas, e
fejét, s
H
álmódz
haszont
férfi eg
V
vagyók,
gyök,
N
fogná v
mondást
V
Pé

által elhatározott kibővítések és építkezések legnagyobb részben már foganatosítva voltak — és már csak az új gézép volt behelyezendő. Midőn a malom az új évadra teljesen fel volt szerelve és a lehető legnagyobb örlési képességgel ellátva; midőn nagyobb mennyiségű gabonaműveket kedvező ár mellett vásárolt be és azokat részben már helyre is szállította, és magtárai megteltek s a bizományosok útján gondoskodva volt már arról is, hogy a nagyobb termelést eladja — akkor érte el a krízis, mely egyszerre semmivé tette a sikeres fáradozást, de a társulat nem esüggött el. A választmány azonnal munkához látott. Legelső dolga volt a biztosító társulatokkal a biztosítási ügyeket lebonyolítani. A társulatok rövid idő alatt készségeg folyóvá tették a megállapított összegeket, még pedig: készpénzben 174.772 frtot, tűz által károsított nyers terményekben 2007 frtot, a társulat által értékesített ércművekben 4439 frtot. — Ez után azonnal hozzáláttak a műmalom újból felépítéséhez, még pedig oly terjedelemben, hogy az abba elhelyezendő benső felszerelés legalább 700 méterháza napi termelésnek feleljen meg. E miatt az új épület jóval nagyobb kiterjedéssel állítottatott fel, mint a régi. Az összes építkezések 400.000 frtyi tőkét fognak igénybe venni. Ennek fedezésére a társulatnak rendelkezésére áll: készpénzben 13.158 frt, bevételben több pénzintézetnél 204.816 frt, váltó követelésekben 47.426 frt, lisztkövetelésekben 56.609 frt és az új építkezésre már tett fizetés 4.842 frt, tehát oly összeg, mely az előirányzatot megközelítőleg fedezi. A hiány azonban a 129.483 frtyi tartalék alap által bőven van fedezve, mely egészen az építkezésre lesz fordítva s így a társulat azon helyzetben van, hogy e műmalom nagyobb munkaképességgel s mégis minden költsön nélkül saját erejéből felépítheti. Hogy a társulat az augusztus 17-kiszerecséltenség után is oly rendezett vagyonnal bír, ez főleg a társaság fáradozatlan lelki, előrelátó igazgatójának Bielek Lászlónak köszönheti, kinek a malom újraépítése körül tanúsított mesés tevékenységeért a közgyűlés köszönetet szavazott.

Bielek László oly férfi, ki az egész részt már bevégzett, részint még teljesítendő munkának lelke, ki erejét sőt mondhatni személyét is kétszerre, mindenütt jelen van, szerződik a szakférfiakkal, sürgeti a munkát, gondoskodik, még pedig jó eleve minden szükségletéről, kinek köszönheti, hogy a társulat, dacára annak, hogy műmalma porrá égett, azon kellemes vagyoni helyzetben van, hogy a folyó évre, minden részvénye után 10 frtot azaz 5%-ot képes leendő fizetni.

Külföldiek.

Névnap. Mattyasovszky-Jámborszky Katalin urnó, főispánunk ő méltósága nagyrabecsült neje, e hó 25-én ünnepelte névnapját. Isten tartsa meg a széplelkű és nemeskeblű urnót, családjának s tisztelőinek büszkeségére és örömére.

Hymen. Hedry Bertalan, lapunk szerkesztője és megyei árvászéki ülnök, eljegyezte magát a Nehrer Aranka kisasszonnyal, Nehrer Agost helybeli kereskedő leánnyal.

Az „Eperjesi Széchenyi-kör“ magyar irodalmi szakválasztmányának novemb. 30-án, hétfőn házi estélyt rendez, melyen Hörk József colleg. igazgató „A nőkről s a nők hivatásáról“ című dolgozatát fogja felolvasni. A felolvasással két szava-

liloma hogyan pirul lassankint rózsává, hogyan lesz letakarva a szendén csillogó szem világa a szempillák selyem felhőivel; vagy miként húzódik hamis kaczagásra az üde ajak, vagy kiáltja felém a fülbemászó, esengő hang: „Igaza van!“

Persze, hogy igazam van!

De ha azt mondom, hogy erről a magasztos, isteni ábránd bájoló képeről lekopik lassankint a himpor, s ideálunk fonséges lenyét egyszerre a maga fakóságában látjuk, ha szívünk kielégítetlen vágya meghal, forró epedése elenyészik, mely pedig: „oly szükséges neki, mint a madárnak a szárnyak, a virágnak a levegő!“ akkor, ó, akor.....

Nos, akkor ki vagyunk ábrándulva!

Brrr!! Milyen iszonyu szó ez: kiábrándulás!

Pedig mindig ez a vége! Hiába is rázzák hitetlenül azokat a kis optimista fejcséket; hiába lüktet tagadólág az a fiatal szív, mely esendes boldogsággal ring a remény csillogó, fényes tengerén; hiába kapaszkodnak abba a mentő gondolatba, hogy a tiszta, igaz szelelem örök; az csak a fiatal poéták lelkesülő verseiben van leírva, az első szerelem élettörténetében; az élet könyve, a tapasztalás, ezinikus mosolylyal rázza erre kopasz, vén fejét, s komoran dörmögi:

„Nem igaz!“

Hanem az mégis igaz, hogy nem érdemes álmodozni; mert higgyék el hölgyeim, ez igen haszontalan, hálátlan időtöltés; aztán ugyis minden férfi egyforma: hiába keresnek köztük kivételt!

Valamennyien önzők, érdekhajhászok, élvezetvágyók, hűtlenek, elbizakodottak és uralkodni vágyók, — méltánytalanok, igazságtalanok, és...

Nem! nem fejezem be, mert még utóbb rám fogna valami élelmes ellenfél azt a német közmondást, hogy:

„Wer schimpft, der kautt!“

Pedig dehogyan is!!!

lat is lesz egybekötte. Az előadás este 6 órakor veszi kezdetét.

Kyss Géza városunk főjegyzője és a közgyűlés. Bármily önzetlen odaadással feleljen is meg valaki polgári és tisztviselői kötelességének, mégis csak édes és buzdító azon tudat, hogy működésünk és ténykedésünk elismerést nyer. Nem szándékunk a vízvezeték és villanyos világítás tanulmányozására kiküldött bizottságnak bokros érdemeiből valamit levonni, midőn magunk is elismerjük — mint azt a városi közgyűlés is meleg szavakban elismerte — Kyss Géza főjegyzőnek ama érdemeit, melyeket mint bizottsági előadó, számos, alapos jelentéseivel, javaslataival, felterjesztéseivel és emlékirataival, magának a kérdés körül szerzett. Nagy volt a munka és ő azt becsülettel oldotta meg. Fogadjon e tőlen is közönségünk nevében a megérdemelt elismerést.

Mattyasovszky Tamás főispán — részvénytársasági elnök. A nagysárosi műmalom részvénytársasága e hó 25-iki közgyűlésén — Péchy Zsigmond részvényes indítványára — a megboldogult Almássy-Jelenik István helyére, Mattyasovszky Tamás megyénk főispánját választá meg főkialtással elnökének, ki is saját szavai szerint önmaga iránti kötelességének tartotta bevallani, hogy az elnökséget örömmel fogadjá el. Valóban megyénk főispánja ama széles látókörű férfiak közé tartozik, kik mindenkor méltányolni tudják a különböző társadalmi erők fontosságát. Ő méltósága épen oly nagy ambícióval vezet a kulturális irányu Széchenyi-kör ügyeit, mint a megye ügyeit, s ép oly érzékkel bír a kulturális és politikai, mint a gazdasági és materialis érdekek iránt, tudván azt, hogy ezeknek összeható harmonikus működése az, amit végeredményben haladásnak nevezünk. Azt hisszük, hogy a társulat érdeke legjobb kezekbe van letéve.

Tisza jubileuma. Megyénk részéről nem megy ugyan közgyűlésileg kiküldött t.évölő bizottság a miniszterelnök jubileumára, azonban az eperjesi választó kerület küldöttségén kívül ott lesz Mattyasovszky Tamás főispán, Péchy Zsigmond alispán és dr. Tahy Mihály főjegyző.

Műkedvelői előadás. Az eperjesi Széchenyi-kör színi szakválasztmányának elnöke, Szabó Ede, a jövő hó közepé táján, talán a második ünnepnapon, műkedvelői előadást rendez.

Csoka Sándor színtársulata jön ugyan Eperjesre, hanem csak április hóban. Csoka megkapta a kolozsvári nemzeti színházat s így minden erejét és idejét arra kell fordítania, hogy a kor-követelmények színvonalán álló színtársulatot szervezhessen.

A megyei tisztviselők nyugdíjügye. Akármintó véleménynyel legyünk a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló, a belügyminiszter által e napokban az országgyűlés elé beterjesztett javaslatról, van annak egy paragrafusa, mely kiválólag kimagaslik s mely ugy szól, hogy a vármegyék és városi törvényhatóságok az új törvény életbe lépte után egy év alatt nyugdíjintézet létesítéséről tartoznak gondoskodni. Midőn megyénkben a nyugdíj kérdés megbukott, lapunk volt az, mely abbeli reményének adott kitéjezt, hogy ez által nincsen még a kérdés eltemetve, hanem csak elodázva, mert megvultunk győződve, s azt ószintén ki is fejeztük, hogy e kérdést — ha már attól a megyék ugy fáznak — országos törvény által kellend szabályozni. Ez a beterjesztett javaslat által tényleg megtörtént s reményünk van, hogy a megyei tisztviselők jövőjéről is lesz, még pedig már a legközelebbi időben, valahára gondoskodva.

Szellemi proletáriátus. Hogy hazánkban mily nagy a szellemi kínálat és mily csekély a kereslet, hogy mily ijesztő mérvben szaporodik nálunk a szellemi proletarok serege, kik hivatal és alkalmazást kérnek s kik részére a kormánynak évről-évre újabb és újabb hivataloknak szervezéséről kell gondoskodnia — az elismert tény. De akármennyit szervezzünk, mindig kevés — a hivatal. Fényes bizonyítéka annak a legujabb hivatalos „közeg“ — a posta-takarékpénztári hivatal. Az ezen hivatalnál szervezett 32 tiszt állomásért nem kevesebben mint — 552-en folyamodtak! Tessék aztán azokat elhelyezni!

Délutáni zeneprobák. Mint halljuk, házi ezredünk derek ezredese, méltányolva ama közkedveltséget, melyben tavaly a minden hét szerdáján a redout-teremben megtartott zeneprobák közönségünk által részesültek — ez idén is hajlandó a katonai zenekarral ily probákat tartatni.

Táncestély. Az eperjesi kath. főgymnasium r. k. vallásu szegény növendékeit segélyző egyesület igazgató választmánya, az egyesület tápintézetének javára 1886. évi január hó 31-én a 67-ik sorsz. szives közreműködésével s a „Széchenyi-kör“ áldozatkész támogatása mellett hangversenyt és táncestélyt rendez, melyre a meghívók a jövő hét folytán fognak széküldetni. A jótékonykezű s műélvezetet nyújtó mulatságnak magunk részéről is eredménydus sikert kívánunk.

Végtárgyalás. Milyó Györgyné szül. Szenyó Anna férjével összevezén, midőn ez utóbbi őt verni akarta, forró burgonyalevessel leöntötte. Milyó Györgyné súlyos testi sértés büntette miatt vád alá helyeztetvén, a kir. trvszék f. évi november 27-én tartott végtárgyalás alkalmával vádlottat, mint jogos önvédelemben lévő a btkv. 79. §-a alapján a vád és következményei alól felmentette.

Sikkasztás és magánokirat hamisítás büntettei miatt vádlott Sz. J. eperjesi ügyvéd eleni ügyben a budapesti kir. ítélő tábla az eperjesi kir. törvényszéknek ítéletét megváltoztatva, az itt kiszabott egy évi börtönbüntetést 1½ évi időtartamra felemelte, az eltöltött vizsgálati fogság által büntetéséből mit sem véve kitöltöttnek. Együttal pedig az ügyvédkedéstől is elmozdította. Vádlott ezen ítélet ellen telebbezéssel élt.

Kerék alá került. Lacsó községben e napokban Lesko Péter és János testvérek az erdőből telerakott járműveikkel hazafelé mentek. Utközben az utóbb említettnek szekere feldült, s ő maga a szekér alá esett, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a szekér tején végig ment és azt olanynyira bezúta, hogy az illető rögtön szörnyet halt.

Lopás. Máté Bertalan nagysárosi lakos juhaklába ismeretlen tettes tört be s nagyobb számú juhot lopott. A megejtett nyomozás alapján sikerült az ottani Uliesni János nevű, közártalmu juhászbojtárban a tettest felfedezni. Kérdőre vonatván, hogy a lopás idejében hol volt, oda nyilatkozott, hogy Szent-Mihály községben a nejenél tartózkodott. A esendő átment Szent-Mihály községbe, hol a bojtár nejét kikérdezte, a ki határozottan tagadta, hogy férje nála lett volna. A bojtár ismert és több ízben megbüntetett tolvaj lévén, letartóztatott.

Öngyilkos. Azon egyén, ki magát f. hó 20-án Rosenthal téle koresmáhan forgó pisztollyal agyonlőtte, mint hiteles forrásból értesülünk, nem P. G. földbírtokosnak kertésze, hanem szeszégetője volt. Friedmann Hermannnak hívták, Kapiban született s rövid ideig Zsebfalván állott alkalmazásban.

Elhaltak. Winko József, Apatin községbeli születésű vasuti felvigyázó f. hó 22-én és Konsantinovics Borbála hajadon varró, ki különben Eperjesen „Richterova Borka“ név alatt volt ismerős, e hó 14-én búcsút mondott e világnak, de különösen azon sok fiatal katonának, a kiknek arezképét albumában találták.

Katona-szőkevény. Dekan János szepesmegyei illetőségű a katonakötelezettség alól kiakarván bujni — Amerikába szökött. Paraszt észjárásával azt gondolta, hogy két-három esztendő alatt fű nőtt már nyomai felett s hazajöven: N. r. oszon telepedett meg. A esendőrség azonban elismerte s a 67. h. ezredparancsnokságnak adta át.

Tüzesetek. E hó 12-én Hertnek községben egy esür, 14-én Berkiben 2 kazal szalma, s 25-én Eperjesen a Maléter-féle kertben szintén egy esür égett le.

Verekedés áldozata. Szedliczei illetőségű Vargosko Károly nevű 20 éves egyén, kiről egyszer lapunkban már említést tettünk, hogy Eperjes utcaim végig futott s a találkozókat megtámadta, kövekkel megdobálta s elzaratván, a vele egy szobában levő társait borzasztó dühvel megtámadta és fojtogatta, jelenleg a kassai kórházban van. Az őrző düh oly mértékben ütött ki rajta, hogy ezellájának ablakait kitorste, a falat körmeivel bontani kezdte. Azt állítják, hogy baja koresmai mulatozás alkalmával nagyobb mérvű megveretésből ered.

Garázdalkodás. Többektől hírül veszszük, hogy Nagy-Sáros nagy községben a minő lázas sietséggel halad a leégett műmalom felépítése körüli munkálkodás, ép oly mértékben zavartatik a lakosság éjjeli nyugalma az ott alkalmazott mintegy 600 munkás dorbeczolása által. A siroakai járás szolgabirójának erélyes fellépése folytán hisszük, hogy a garázdalkodásnak mielőbb vége vetetik s a lakosságnak nem lesz oka a panasza.

Lopás. A helyben állomásozó es. k. 32. vadász zászlóalj pótesapat keretének raktárából f. hó 19-én ismeretlen tettesek 3 db. „lövési kintentezési zsinórt“ lopták el. A tettes a raktár ablakán lévő drótrácsot szétfeszítette s az így támadt lyukon át a nevezett tárgyakat ellopta. Aligha nem valamelyik vadász katoná lehetett a tolvaj. Mert hiszen civil ember ugy sem veheti hasznát a zsinórnak.

Lépre került. Kasprík András, Tarnó községbeli születésű 17 éves szolga e napokban Klyussán 300 forintot lopott. Nem sokáig uraskodott, mert a turpisság napfényre került. Ugyanis az illető szolgabirói hivatal — feljelentés folytán — nyomára jött a lopásnak s értesítette a esendőrséget, mely a jó maradar csak hamar kézre kerítette.

Felelős szerkesztő: **Hedry Bertalan.**

Kiadótulajdonos: **Haitsch Lajos.**

7360. sz. kir.

1191 sz. 1—1

Hirdetmény.

Eperjes szab. kir. város tanácsa részéről közhírré tetetik, hogy az 1886-ik évre vonatkozó közmunka-összeírásai lajstromok a városi számvonólé közzémlére kitétettek. Miről is a város közönsége azzal értesítettik, hogy az összeírás ellen netán emelendő felszólalások f. évi december 2-ig beadandók, s kapcsolatlan ezel azon közmunka-kötelesek, kik közmunka tartozásukat természetben leszolgálni kívánják és ebbeli szándékukat az összeírás alkalmával bejelenteni elmulasztották, értesítettnek, hogy e tekintetben Podhorányi Bálint tanácsnoknál f. évi december hó 2-ig jelentkezhetnek.

Eperjesen, 1885. évi november 22-én.

Szab. kir. Eperjes városa tanácsa.

